

ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКОГО ПРАВА У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Городько Євген Ігорович

Студент 2-го курсу факультету соціології і права НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежвець А.М.

старший викладач кафедри адміністративного, фінансового і господарського права факультету соціології і права НТУУ «КПІ»

На сьогоднішній день питання про авторське право та його захист, зокрема у мережі Інтернет, як невід'ємної частини прав власності громадян у сучасному законодавстві незалежної України, загострилося із внесенням законопроектів «Stop Online Piracy Act» (SOPA) та «Protect Intellectual Property Act» (PIPA) до Конгресу США. Основна мета цих законопроектів, прийнятих до розгляду у 2011 році, - розширення можливостей американських правоохоронних органів та правовласників у боротьбі з нелегальним контентом у мережі Інтернет, торгівлею інтелектуальною власністю, що захищена авторським правом, та контрафактом, попередження реальних загроз економічному, творчому потенціалу у мережі та крадіжок інтелектуальної власності.

З приходом компактних цифрових технологій до ринку споживачів, Україна зіткнулася із проблемою захисту авторського права у мережі Інтернет та поза його межами на цифрових носіях. На даний момент Інтернет є загальнодоступною всесвітньою системою взаємополучених комп'ютерних мереж, інформація у якій може майже безперешкодно, і головне - з неймовірною швидкістю долати будь-які відстані на земній кулі, що зумовлено інтенсивним розвитком сучасних технологій та певним чином значно ускладнює здійснення контрольних функцій за об'ємами та самим змістом розповсюджуваної інформації, тим самим ускладнює встановлення суб'єкта злочинної діяльності у рамках порушення авторських прав.

Згідно із новим законопроектом, будь який учасник діяльності у мережі Інтернет – починаючи від провайдерів, пошукових систем та навіть рекламодавців – змушений фактично за будь-яким зверненням правовласника припинити надавання послуг ресурсу, що звинувачуваний у піратстві, та припинити з ним будь-яку взаємодію (наприклад, закрити канал оплати

контенту, призупинити рекламний контракт, обмежити діяльність платіжної системи, виключити сайт із пошукової системи і так далі); у негативному випадку будь-який із прямих чи непрямих контрагентів звинувачуваного сайту буде розцінюватись як його співучасник.

Незважаючи на соціальну обґрунтованість даних законопроектів як на внутрішньодержавному, так і на міжнародному рівні, їх розгляд Конгресом спричинив чималий опір з боку більшої частини усієї кількості користувачів Інтернет, що вилилося у хвилю протестів, що мали місце з 18 січня 2012 року. Основною причиною цих протестів стало саме формулювання запропонованих законів, що посилюють міру покарання за порушення авторського права за межами США. На думку протестуючих, деякі положення цих законів є надто жорсткими або невизначеними, та їх застосування на практиці може нанести вагомому шкоду свободі слова у Інтернеті, інтернет-спільноті та веб-сайтам, матеріали яких створюються самими користувачами.

Згідно із Законом України “Про авторське право і суміжні права”, авторське право поширюється на будь-які результати творчої діяльності, включаючи комп'ютерні програми, бази даних, фільми, фотографії і скульптури, архітектурні проекти, рекламні проспекти, карти і технічні креслення тощо.

Закон України «Про авторське право і суміжні права», разом з іншими спеціальними законами і кодексами, передбачає настання цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності, залежно від ступеня і характеру порушення авторських та суміжних прав. Загальні методи захисту, які можуть бути застосовані для захисту суб'єктивного цивільного права, встановлені у статті 16 Цивільного кодексу України. Спеціальні методи захисту, які використовуються для захисту прав та інтересів авторського права і суміжних прав, закріплені у ст. 52 Закону України «Про авторське право і суміжні права» та ст. 432 Цивільного кодексу України.

Звернувши увагу на те, що останні зміни до Закону України “Про авторське право і суміжні права” були внесені у 2001 році, можна зрозуміти, що цифровий світ, який постійно знаходиться у інтенсивному розвитку, потребує більш нової нормативної бази для чіткого врегулювання суспільних відносин у

рамках захисту авторського права у мережі Інтернет. Сучасні авторські відносини у Інтернеті уже отримали вагоме підтвердження на існування з боку розгляду законопроектів на міжнародному рівні іншими країнами, і для того, щоб уникнути можливих розбіжностей, як це сталося нещодавно із загальновідомим файлообмінником EX.UA, який став об'єктом суперечок у галузі авторського права з боку іноземних держав, необхідно оновити нормативну базу та забезпечити її гарантоване виконання доцільними санкціями у сфері цифрового простору, беручи до уваги уже сформовані законопроекти SOPA та PIPA.